

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЧАЧАК ДОО

Тел. 032/320-710, Факс. 032/320-712, e-mail: ovcar@yu1.net psscacak@psss.rs

Број 11

Датум и место издавања: 15.11.2015. Чачак

Тираж: 350

БИЛТЕН НОВЕМБАР 2015.

САДРЖАЈ

1. Задругарство у Србији – Дипл.инг. Милан Дамљановић
2. ИПАРД (инвестиције у преради млека и меса)-Дипл.инг. Љиљана Ћурчић
3. Мере ИПАРД програма и инвестиције за прераду воћа и поврћа – Дипл.инг.Снежана Драгићевић Филиповић
4. Преглед доминантних цена са зелене и сточне пијаце за новембар 2015

ЗАДРУГАРСТВО У СРБИЈИ

Још крајем деветнаестог века пољопривредне задруге у Србији су међу првима у свету основале свој задружни савез, који је са још десет земаља, основао Међународни задружни савез. Задруге су биле ослонац развоја села и пољопривреде у Србији. У то време села су била напредна колико и њихове задруге.

На жалост данас је ситуација сасвим другачија. Чињеница је да села у Србији пропадају и да се сваке године број села смањује, а што најбоље илуструје податак да је више од 50.000 кућа на селу напуштено и да је преко 500.000 хектара обрадивих површина у парлогу!

Произведени пољопривредни производи углавном немају адекватну цену, заснивање пољопривредне производње из године у годину све је скупље, док производе пољопривредне производње купци желе да купе што јефтиније. Економска моћ пољопривредних произвођача све више слаби, услови и живот постају све тежи.

Из ових разлога, житељи села у Србији, треба да се самоорганизују у модерне задруге и удружења. На овај начин, удружени, фармери могу брже и боље да решавају своје проблеме и створе услове за бољи живот. Такође удруживањем могу да заштите своје економске али и друге интересе као и да се боље сналазе у пословном окружењу брзих промена светске економије па и пољопривреде.

Најпримеренији облик међусобног повезивања малих робних произвођача у свету јесте задруга или кооператива.

У условима, либерализације(слободне) трговине, отворености тржишта (без царинске заштите) и глобализације привреде(увећању величине уз смањење броја оних који се појављују на тржишту као и повећан утицај највећих) опстанак малих пољопривредних произвођача могућ је само ако су спремни да се повезују међусобно и да заједничким наступом на тржишту осигурају опстанак. Смањење трошкова уз повећање приноса може се

постићи само заједничким деловањем оних који се удружују, а тиме се постиже и боља ценовна конкурентност производа који се продају и боља економска позиција.

До Другог светског рата, када је Задружни савез код нас био изузетно развијен и када је био ослонац развоја села и пољопривреде у Србији, само слога и заједништво чували су село и сеоске породице.

Задругари Србије Земљорадничке задруге у Мингрима

Задружни савези у Европи и свету постали су најбоља брана за супротстављање интересима великих и довођење малих у равноправну позицију са великима.

Искуства земаља Европске уније у задругарству указују да су задруге углавном специјализоване, да сељаци сами воде своје фарме, а задруге им служе да заједнички набаве оно што им треба на фарми, или да заједнички продају или прераде оно што су на фарми

произвели. Тако специјализоване задруге остају у тржишној утакмици са крупним капиталом. Због тога се дешава да су европски фармери чланови више задруга (млекарске задруге, задружне кланице...).

Предности удруживања:

Обједињавањем свега онога што треба члановима задрге, задруга постаје велики купац са свим привилегијама коју велики купац има.

Заједничком продајом производа који с чланови задрге произвели на својим фармама задруге постају велики продавац и тиме остварују код купца већ цену за производе, чланови робу испоручују у седишту своје задруге, а део новца добијају унапред уз гаранције да ће остатак новца добити у договореном року плаћања.

На овај начин обезбеђују много бољи положај на тржишту него да су појединачно куповали или продавали. У борби за бољи економски положај фармери у Европи се удружује у задруге које се баве прерадом производа, које они производа на својим фармама, па је њихов положај бољи јер им задруга увек преузима производе са њихових фарми. Вредност њихових производа, захваљујући прерађивачкој задрузи, је већа, јер сада упакован, прерађен производ, који се нуди купцу, више кошта.

За успешно пословање задруге морали би се користити следећи принципи:

- Добровољно и отворено чланство(могу приступити чланству сви они који испуњавају услове да послују са задругом, као и да могу добровољно иступити из задруге)
- Демократска контрола чланова(чланови задруге имају право да контролишу пословање своје задруге)
- Економско учешће чланова(обезбеђење капитала да би задруга пословала)
- Аутономија и независност(право чланова да сами управљају пословима задруге)
- Обука, образовање и информисање(боља образованост и информисаност је услов бољег и успешнијег руковођења и рада на фармама)
- Међузадружна сарадња(сарадња са себи сличним организацијама и удруживање у већу и јачу задругу)
- Брига за заједницу(брига за породице чланова задруге и брига за породице које су у окружењу где задруга послује).

На основу рада С.Петрић

Приредио саветодавац Милан Дамљановић

ИПАРД (инвестиције у преради млека и меса)

Прихватљиве инвестиције у преради млека:

-Изградња, проширење и модернизација сабирних центара за млеко и постројења за прераду млека.

-Опрема:складиштење, хлађење и превоз млека; унапређење контроле квалитета и хигијене..

-Инвестиције за успостављање система безбедности хране(GHP;GMP;НАССР).

-Специјализована возила за транспорт млека.

-Третирање и уклањање отпада.

-Улагање у технологије за уштеду енергије,заштиту животне средине, опрему и постројења за прераду отпада и међупроизвода. ИТ хардвер и софтвер за регистар млека ,праћење, контролу и управљање.

Минимални и максимални износ повраћаја средстава за прераду млека и маркетинг:

Минимално: 20.000 евра; Максимално: 2.000.000 евра

Прихватљиве инвестиције у преради меса:

-Улагања у обновљиве изворе енергије(изградња инвестиција и опреме),првенствено усмерено на сопствене потребе,

-ИТ софтвер и хардвер за праћење контролу и управљање,

-Физичке инвестиције за успостављање система безбедности хране(GHP;GMP;NASSR),

-Опрема за кланице и третман отпада и нуспроизвода,

-Изградња и реконструкција кланица, објеката за прераду меса и расхладних просторија за складиштење.

Минимални и максимални износ повраћаја средстава за прераду меса и маркетинг.

Минимално: 20.000 евра; максимално: 1.000.000 евра.

Корисници подстицаја могу бити: предузетници и правна лица/ предузећа која у структури власништва имају мање од 25% јавног капитала или гласачких права јавних органа, и која су регистрована у АПР, у активном статусу.

Подручја обухваћено мером је територија Републике Србије.

Љиљана Ђурчић, инж. сточарства

Мере ИПАРД програма и инвестиције за прераду воћа и поврћа

Прва фаза:

-Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

-Инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних производа и производа рибарства

-Диверсификација пољопривредних газдинстава и развој пословања

-Техничка помоћ

Друга фаза:

-Спровођење локалних стратегија руралног развоја – LEADER приступ

-Агро-еколошке-климатске мере и мере органске производње

Ко може да конкурише за средства

Крајњи корисници су пољопривредни произвођачи или групе произвођача, уписани у Регистар пољопривредних газдинстава, и то:

-физичка лица или

-правна лица, са мање од 25% јавног капитала или гласачких права у поседу органа јавне власти

- Корисници треба да:
- Докажу да немају неизмирене порезе или обавеза за социјално осигурање, ни било какве друге неплаћене обавезе према држави у тренутку подношења пријаве
- Пошаљу потписану изјаву да нису аплицирали за исто улагање код других ЕУ и/или државних фондова

- У случају подношења захтева за инвестиције кроз ИПАРД, корисник мора да измири све доспеле обавезе по раније одобреним инвестицијама финансираних од стране МПЗЖС
- У случају када корисник није власник имања или земљишта где ће се инвестиција вршити, мора да поднесе уговор о лизингу или закупу који покрива период од најмање 5 година од дана коначне исплате.

Национални стандарди

Најкасније до коначне исплате, корисник мора пословати у складу са одговарајућим националним стандардима везаним за заштиту животне средине и добробити животиња

Подносилац захтева доставља уз захтев за коначну исплату потврду из националне ветеринарске управе и управе за заштиту животне средине да се на газдинству примењују и поштују национални стандарди

Стандарди ЕУ

Предмет инвестиције мора да испуњава одговарајуће стандарде ЕУ у погледу заштите животне средине и добробити животиња.

Економска одрживост газдинства

-За инвестиције преко 50.000 еура неопходан је комплетан бизнис план у складу са формом припремљеном од стране ИПАРД Агенције

-За инвестиције испод 50.000 еура потребна је поједностављена верзија бизнис плана
Заједнички прихватљиви критеријуми

Само инвестиције настале након потписивања уговора могу да буду плаћене, осим студија изводљивости и других консултантских трошкова везаних за припрему пријаве.

Корисник је обавезан да у периоду од 5 година након коначне исплате користи инвестицију у сврху за коју је намењена, без суштинских измена.

Корисници треба да докажу своја искуства и знања у области пољопривреде.

Специфични критеријуми :

Листа прихватљивих трошкова
-сектор воћа и поврћа

Минимални и максимални износ повраћаја средстава за воће и поврће:

Минимално: 10.000 еура

Максимално: 700.000 еура

Корисник може добити подршку максимално 1.500.000 еура јавне помоћи из ИПАРД програма

Прерада воћа и поврћа
-прихватљиве инвестиције

Изградња/проширење/модернизација просторија које се користе за прераду,

у складу са релевантним стандардима ЕУ;

Објекти и опрема за прераду воћа и поврћа (чување, пастеризацију, сушење, замрзавање, итд.), као и опрема за паковање и етикетирање, укључујући линије за пуњење, умотавање и обележавање;

Улагање у обновљиве изворе енергије (изградња инсталације и опрема) првенствено усмерено на сопствене потребе;

Инвестирање у успостављање система безбедности хране и система квалитета(GHP, GMP, HACCP);

За прераду воћа и поврћа и маркетинг:

Минимално: 20.000 еура

Максимално: 1.000.000 еура

**Максимални износ по кориснику:
2.000.000 еура јавне подршке.**

ПССС Чачак

Снежана Драгићевић Филиповић

www.stips.minpolj.gov.rs

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 16.-22.11.2015. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA					DOMINANTNE CENE						
	Beograd	Kalenić	Beograd	Škidarija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NIŠ	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Banana (Banana)	150	130	120	125	120	120	120	110	120	150	120	120	120	120	145	140	120			90		120	120	
Grejpfrut (Grapefruit)	200	160	130				130	130	150				120			150	150			160		130	130	150
Grožđe belo-ostale (Grape white-other)	250	250	140	120			120	150	120	300	120			120		140	150			120	120	120	120	120
Grožđe crno-ostale (Grape black-other)	200	150	140	110			120	150	120	300				130	130	140	150			120	120	120		120
Jabuka-Ajdared (Apples-Ajdared)	60	60	60				50	50	60		35	50	50			60					50		60	
Jabuka-Z. delišes (Apples-G. delishes)	80	60	60					50		100	50	50	50		50	70					60	50	50	
Jabuka-Greni Smit (Apples-Greny Smith)	80	60					80	50	60		40	50			60	70					60	60		
Jabuka-ostale (Apples-other)	80	60		60	60	50			40	50	40	50	70				80			30				
Kivi (Kiwi)	200	200					150	140	150	200			130			180	200					200	200	
Kruška (Pear)	100	100		120	60	80			80	150	80	80	80			120	120			100	80	80	80	120
Limun (Lemon)	200	160		270	180	180	130	150	180	150	160			150	150	150	150			180		150	180	150
Mandarina (Tangerine)	160	120				130	120	110	130	130	100	100				150	130			100		130	130	
Orah (Walnut)	800	800	900	600	600	800	600	700	700	600	700	600	700		900	700	800			600	1100	600	600	
Pomorandža (Orange)	160	140			170	110	130	110	150	150	70	120	120		130	150	180			100				150

Strana 3

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 16.-22.11.2015. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA					DOMINANTNE CENE						
	Beograd	Kalenić	Beograd	Škidarija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NIŠ	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Brokoli (Broccoli)	200	200	150				200	200	250	150			200		180	180	150				120	200	200	180
Karfiol (Cauliflower)	80	100	70			50	120	60	70	50	120	80	70		100	100	60			60	60	60	70	60
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	120	120	100	70	100	60	100	120	80	50	60					130					70			
Krompir (Potato)	70	60	40	40	40	40	40	50	50	50	45	40	45		45	60	60			35	40	40	40	60
Kupus (Cabbage)	50	40	30	35	50	30	40	25	40	50	20	35			30	50	50			35	40		50	50
Luk beli (Garlic)	600	400	400	550	450	400	450	350	400	400	400	450			350	400	600			200	300	400	400	
Luk-crni (Onion)	80	70	50	35	70	50	60	50	50	50	40	45				60	60			35	40	50	50	60
Paprika-babura (Pepper-babura)	200	200	70		100	100				100					150	160				50				
Paprika-ostala (Pepper-other)	200	200	50	80		100	80						60	80								80	80	
Paprika-šilja (Pepper-silja)	150	150	50		70	100			80	100	70	60				120					100			
Paradajz (Tomato)	120	120	80		80	100	80	80	80	100	100	80			120	120	130				100	80	80	120
Pasulj-beli (Beans white)	400	300	280		260	280			300	300	270	220			130		350					300	300	
Patlidžan (Eggplant)	250	150	50		60	80				40							250			60				
Praziluk (leek)	80	100	100			90	110	80	100			150			100	140	100			60	100	100	100	100
Spanać (Spinach)	80	80	100			130	90	120	150			80			120	150	120			140	150		80	
Tikvice (Zucchini)	200	200	160	110	150	200	150	150	150			80			200	150	200						150	200
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	50	60			50		30		30	30	50	40				50	60			50	40	50	50	50
Šargarepa (Carrot)	80	70	50	50	60	70	60	60	50			50	50		60	80	80			50	70	50	50	80

Strana 4

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 16.-22.11.2015. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena- Srbija			
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NIŠ	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovića		Subotica	Zrenjanin	
Dviske	sve težine	sve rase	220		170																	
Jagnjad	sve težine	sve rase	300	300	290	290	300	300	300	290	170			280								300
Jarad	sve težine	sve rase		170	180	220	190			250	200											
Junad	350-480kg	sve rase							220													
Junad	>480kg	sve rase						220														
Koze	sve težine	sve rase			120	150	120			130												120
Krave za klanje	sve težine	SM						150	150													150
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	130	130	120	130				120	120											
Ovca	sve težine	sve rase	150	120	130	140	130	120	140	170	140		120									
Prasad	16-25kg	sve rase	180	190	190	180	180	250	160	200	180	200	200									180
Prasad	<=15kg	sve rase	200	200	200	170	250	190	200	200			200									200
Telad	80-160kg	HF	350										360									
Telad	80-160kg	SM	420					360	350	400			400									400
Tovljenici	80-120kg	sve rase	150	150	170	160	160	130	160	140			150									150
Tovljenici	>120kg	sve rase	140	150	130			120	130	130												130
Šilježad	sve težine	sve rase	220	220				200	230				220									220